

U S N E S E N Í

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lyany Rozlivkové a soudkyň JUDr. Vlasty Wohlmuthové a JUDr. Gabriely Barančíkové v právní věci žalobce: **GENERAL FACTORING, a.s.**, Košická 56, 821 08 Bratislava, Slovenská republika, IČ 35838825, zast. Mgr. Jánem Gajanem, advokátem, Vlašimská 13/1876, 101 00 Praha 10 proti žalovanému: **Československá obchodní banka, a.s.**, Radlická 333/150, 150 57 Praha 5, IČ 00001350, zast. Mgr. Martinem Hrodkem, advokátem, Klimentská 46, 110 02 Praha 1, o zrušení rozhodčího nález, o odvolání žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13.ledna 2011 č.j. 14 Cm 180/2010-218 takto:

I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13.ledna 2011 č.j. 14 Cm 180/2010-21 se

a) ve výroku I. potvrzuje,

b) ve výroku II. mění tak, že se doplňuje zněním:

Z částky Kč 11.520,-, k jejímuž zaplacení na náhradu nákladů řízení byl žalobce zavázán, není žalobce povinen zaplatit žalovanému částku Kč 5.400,-.

II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů odvolacího řízení Kč 6.120,- do tří dnů od právní moci tohoto usnesení, a to přímo Mgr. Martinovi Hrodkovi, advokátovi, Klimentská 46, 110 02 Praha 1.

O d ů v o d n ě n í :

Výše uvedeným usnesením Městský soud v Praze ve výroku I. zastavil řízení a ve výroku II. uznal žalobce povinným zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení částku Kč 11.520,-, k rukám zástupce žalovaného.

Soud uvedl, že žalobce podal žalobu, jíž se domáhal zrušení rozhodčího nález Mezinárodního rozhodčího soudu Mezinárodní obchodní komory ze dne 26.7.2010 č. 12190/TE/MW/AVH/JHN/GZ (dále jen rozhodčí nález). V žalobě dovedl žalobce pravomoc Městského soudu v Praze k projednání a rozhodnutí věci. Tvrdil, že místem rozhodčího řízení je území České republiky, protože rozhodčí řízení, ve kterém došlo k vydání rozhodčího nález, má nejužší vazbu v právním smyslu slova s územím České republiky a právním řádem České republiky, a to z těchto důvodů: Původní strany sporu (IPB, a.s. a ČSOB, a.s.) jsou tuzemské subjekty, založené podle českého práva a se sídlem v České republice. Všichni arbitři jsou v daném případě čeští státní příslušníci. Místem ústního jednání byla Praha, na čemž se strany sporu dohodly. Rozhodčí doložka, která je součástí smlouvy o prodeji podniku (IPB, a.s.), byla uzavřena v českém jazyce. Tato smlouva o prodeji podniku, která obsahuje rozhodčí doložku, byla uzavřena v Praze. Všechny skutkové okolnosti případu se váží k České

republiky. Aplikovatelným právem je podle ujednání ve smlouvě o prodeji podniku (IPB, a.s.) české právo. S odvoláním se na § 41 ve spojení s § 43 zákona č.216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen ZRŘ) v návaznosti na § 9 odst. 3 o.s.ř. uvedl žalobce, že je dána věcná a místní příslušnost Městského soudu v Praze, který by byl příslušný k projednání věci, kdyby nebylo rozhodčí doložky.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě namítl, že rozhodčí nález nebyl vydán v České republice, že je rozhodčí nález zahraničním rozhodčím nálezem, a proto české soudy nemají pravomoc projednat žalobu na jeho zrušení. Nedostatek pravomoci českých soudů je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, což je důvod pro zastavení řízení podle § 104 odst. 1 o.s.ř.

Soud uvedl, že může podle § 31 ZRŘ na návrh kterékoliv strany rozhodčího řízení zrušit rozhodčí nález, jestliže je splněna některá z podmínek v tomto ustanovení uvedených. Institut zrušení rozhodčího nálezu podle ZRŘ se týká výlučně tuzemských rozhodčích nálezů, t.j. těch, které byly vydány na území České republiky. Pro určení, zda se jedná o rozhodčí nález tuzemský nebo zahraniční, je rozhodující místo jeho vydání.

Soud vyšel ze skutečnosti, že v článku 20. (JURISDIKCE) smlouvy o prodeji podniku ze dne 19.6.2000 bylo mezi smluvními stranami dohodnuto, že jakékoliv spory vyplývající z této smlouvy nebo v souvislosti s ní budou postoupeny a rozhodnuty v rozhodčím řízení podle rozhodčích pravidel Mezinárodní obchodní komory (International Chamber of Commerce) třemi rozhodci jmenovanými v souladu s těmito pravidly a dále, že rozhodčí řízení se bude konat ve Vídni v Rakousku. Dále vyšel soud ze skutečnosti, že ze samotného rozhodčího nálezu se podává, že byl vydán Mezinárodním rozhodčím soudem Mezinárodní obchodní komory dne 26.7.2010 ve Vídni v Rakousku.

Soud s ohledem na uvedené skutečnosti, zejména skutečnost, že místem řízení i místem vydání rozhodčího nálezu je město Vídeň v Rakousku, tedy nikoliv místo v České republice, dospěl k závěru, že se nejedná o tuzemský rozhodčí nález, a tudíž nelze návrh na jeho zrušení posoudit podle ZRŘ, a proto není dána pravomoc českých soudů ve věci. Soud neshledal důvody uvedené žalobcem jako důvody pravomoci českých soudů a příslušnosti Městského soudu v Praze ve věci v daném případě relevantními. Postupoval podle § 104 odst. 1 věta první o.s.ř. a vzhledem k existenci neodstranitelné podmínky řízení rozhodl o zastavení řízení.

O nákladech řízení soud rozhodl podle § 146 odst. 2 věta první o.s.ř.

Proti usnesení podal žalobce odvolání. Zejména je názoru, že soud nesprávně právně posoudil otázku pravomoci českého soudu ke zrušení rozhodčího nálezu. Za klíčovou otázku, nesprávně soudem po právní stránce posouzenou, označil otázku charakteru rozhodčího nálezu jako zahraničního rozhodčího nálezu. Namítl, že kromě jiného se strany sporu dohodly na změně místa rozhodčího řízení uvedeného v rozhodčí doložce, což prokazuje dohoda žalobce a žalovaného "schválená Rozhodčím soudem ve formě usnesení ze dne 22.9.2009 o změně místa rozhodčího řízení na Prahu" a dále samotné uskutečnění ústního jednání v Praze dne 3.11.2009, přičemž se soud s uvedenou změnou místa rozhodčího řízení, jež je rozhodující pro určení existence pravomoci soudu, řádně nevypořádal. Zdůraznil zejména

s odkazem na důvody uvedené v žalobě též na důkazní prostředky jím předložené a koncepci fóra v právním smyslu, že rozhodčí nález představuje tuzemský rozhodčí nález vydaný v České republice. Nově upozornil na závěry Mag. Bernarda Hagera uvedené v jeho právní analýze "o výkladu rakouského práva", v níž jmenovaný dospěl k závěru, že vzhledem k faktu, že rozhodčí řízení ve věci bylo zahájeno v roce 2002, je pro otázku určení pravomoci soudu třeba aplikovat ustanovení rakouského občanského soudního řádu z roku 1985, přičemž podle judikatury z roku 1936 je rozhodující, aby "napadený rozhodčí nález pocházel od rakouského rozhodčího soudu, přitom na určení národnosti rozhodčího nálezu jako rakouského není podle rakouského práva postačující pouze uvedení sídla rozhodčího soudu, ale současně rozhodčí soud musí uskutečňovat své jednání v Rakousku", a proto by rakouský soud odmítl svou pravomoc a nemohl by pokládat rozhodčí nález za rakouský. Žalobce je proto názoru, že usnesením o zastavení řízení se soud dopustil zákazu denegatio iustitiae. Vzhledem k tomu, a dále proto, že je napadené usnesení nepřezkoumatelné, a též proto, že soud nedoručil žalobci vyjádření žalovaného k žalobě, má žalobce zato, že soud porušil jeho právo na spravedlivý proces. Navrhl, aby odvolací soud napadené usnesení změnil tak, že se řízení nezastavuje.

Ve vyjádření k odvolání se žalovaný neztotožnil s argumentací žalobce uvedenou v odvolání, napadené usnesení má za věcně správné. Zejména zdůraznil, že od počátku rozhodčího řízení existovala dohoda stran o tom, že místem rozhodčího řízení je Vídeň, jak je zřejmé z článku 20. (JURISDIKCE) smlouvy o prodeji podniku (IPB, a.s.) ze dne 19.6.2000. Podle jeho názoru argument žalobce, že za změnu místa rozhodčího řízení je třeba považovat dohodu stran o místě ústního jednání, jak je zachycena v usnesení ze dne 22.9.2009, a dále ústní jednání v Praze, není důvodný. S odvoláním se na článek VII. (Místo rozhodčího řízení) soupisu sporných otázek v rozhodčím řízení (který nebyl v průběhu rozhodčího řízení měněn) uvedl, že tento článek předpokládal v souladu s článkem 14 (Místo konání rozhodčího řízení) Pravidel ICC, že se strany mohou v průběhu rozhodčího řízení dohodnout na konání ústního jednání v Praze, ačkoli je místo rozhodčího řízení ve Vídni, a strany v roce 2009 dohodly, že ústní jednání, nikoli samotné rozhodčí řízení, se bude konat v Praze. Takováto dohoda podle názoru žalovaného nijak nemění místo rozhodčího řízení stranami sjednané. Setrval na názoru, že rozhodčí nález je zahraničním rozhodčím nálezem, jak plyne z § 38 ZRŘ, a že české soudy nemají pravomoc rozhodovat o zrušení rozhodčích nálezů vydaných v cizině. Dovedl, že stanovisko Bernharda Hagera, na jehož podkladě je žalobce názoru, že rakouské soudy by neměly pravomoc rozhodnout o žalobě na zrušení rozhodčího nálezu, je nesprávné. Především poukázal na stanoviska profesorů Rechbergera a Oberhammera, jež sám žalobce předložil v rozhodčím řízení, a z nichž plyne, že místem rozhodčího řízení je Vídeň a že rakouské soudy mají pravomoc k projednání žaloby o zrušení rozhodčího nálezu, a dále na posudek profesora Christiana Hausmaningera, z něhož plyne, že názor uvedený v posudku Bernarda Hagera o nedostatku pravomoci rakouských soudů rozhodovat o zrušení rozhodčího nálezu je nesprávný. Profesor Hausmaninger je přitom nespornou odbornou autoritou v oblasti rozhodčího řízení, což není případ magistra Hagera. Podle názoru žalovaného nebylo právo žalobce na spravedlivý proces porušeno. Navrhl, aby odvolací soud napadené usnesení potvrdil.

Odvolací soud přezkoumal usnesení podle § 212 a násl. o.s.ř. a dospěl k závěru, že jsou podle § 219 o.s.ř. podmínky pro potvrzení výroku I. usnesení.

Odvolací soud vyšel z toho, že podle článku 20. (JURISDIKCE) smlouvy o prodeji podniku (IPB, a.s.) ze dne 19.6.2000, uzavřené mezi IPB, a.s. jako prodávajícím a ČSOB, a.s. jako kupujícím, dohodly smluvní strany Vídeň v Rakousku za místo rozhodčího řízení. Rozhodčí nález obsahuje údaj: Místo rozhodčího řízení: Vídeň, Rakousko. V článku A. 6. rozhodčího nálezu je uvedeno, že místem rozhodčího řízení - podle článku 20. smlouvy o prodeji podniku (IPB, a.s.) ze dne 19.6.2000- je Vídeň, Rakousko, že toto místo bude také považováno za místo vydání rozhodčího nálezu. Dále je v tomto článku uvedeno, že rozhodčí senát mohl v souladu s částí VII. soupisu sporných otázek ze dne 18.4.2003 a článkem 14 Řádu pro rozhodčí řízení Mezinárodní obchodní komory z roku 1998 jednat v Praze nebo na jakémkoli jiném místě, které bude považovat za rozumné, pokud to jedna či obě strany neodmítnou. Podle usnesení ze dne 22.9.2009 ve věci č. 12190/TE/MW/AVH/JHN bylo svoláno ústní jednání na 3.11.2009 v 9 hodin do knihovny Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, Dlouhá 13, Praha 1, přičemž v bodu 6. usnesení je uvedeno, že termín a místo ústního jednání zvolili rozhodci podle přání stran. Podle zápisu z ústního jednání v uvedené věci se konalo jednání dne 3.11.2009 v obeslaném místě, tedy v Praze. Podle soupisu sporných otázek ze dne 18.4.2003, v němž je citován zmíněný článek 20. smlouvy o prodeji podniku (IPB, a.s.) ze dne 19.6.2000, je v článku VIII. (Procesní pravidla) pod bodem 3. uvedeno, že rozhodčí řízení se řídí tímto soupisem sporných otázek a Řádem pro rozhodčí řízení Mezinárodní obchodní komory (ICC) z roku 1998 s tím, že není-li některou procesní otázku možno jasně vyřešit odkazem na uvedený soupis či řád, rozhodne o ní rozhodčí senát, ledaže se strany dohodnou jinak. V každém případě bude oběma stranám poskytnuta možnost projednat věc v řádném procesu při respektování shodného zacházení se stranami. Podle článku 14 pravidel rozhodčího řízení Mezinárodní obchodní komory (ICC), nazvaného Místo konání rozhodčího řízení, platných od 1.1.1998, platí, že 1. místo konání rozhodčího řízení stanoví soud, pokud se na něm nedohodnou zúčastněné strany, 2. po poradě se zúčastněnými stranami může rozhodčí senát vést slyšení a jednání na kterémkoli místě, které považuje za vhodné, pokud se zúčastněné strany nedohodnou jinak, 3. rozhodčí senát může rokovat na kterémkoli místě, které uzná za vhodné. Podle článku 25 bodu 3. uvedených pravidel platí, že rozhodčí nález bude považován za vydaný v místě konání rozhodčího řízení a k datu uvedeném v nálezu.

Řízení o zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 ZRŘ se z podstaty věci vztahuje pouze na rozhodčí nálezy tuzemské, tedy na rozhodčí nálezy vydané na území České republiky.

V dané věci se jedná o rozhodčí nález vydaný v cizím státě ve smyslu § 38 ZRŘ. K řízení o zrušení tohoto rozhodčího nálezu podle § 31 ZRŘ není český soud pravomocný. Rozhodčí nálezy vydané v cizím státě mohou být v tuzemsku pouze uznány a vykonány ve smyslu § 38 ZRŘ nebo jejich výkon může být odepřen za podmínek uvedených v § 39 ZRŘ. Místní příslušnost tuzemského soudu v řízení o uznání a výkon rozhodčího nálezu vydaného v cizím státě upravuje § 43 věta druhá ZRŘ.

Prof. Dr.Alexander J.Bělohlávek v komentáři k § 31 ZRŘ na str. 233 (nakladatelství C.H.Beck, 2004 , vydání první) uvádí: "Institut zrušení rozhodčího nálezu se týká výlučně tuzemských rozhodčích nálezů, tj. těch nálezů, které byly vydány na území České republiky (k této otázce viz § 17 RozŘ a komentář k této

úpravě). Obdobný účel, jako je tomu v případě zrušení rozhodčího nálezu soudem, u tuzemských rozhodčích nálezů pokrývá v případě zahraničních rozhodčích nálezů institut odepření uznání nebo výkonu cizího rozhodčího nálezu ve smyslu ustanovení § 39 RozŘ. To ovšem neznamená nemožnost domáhat se zrušení rozhodčího nálezu ještě před zahájením řízení exekučního v zemi vydání nálezu, pokud tamní právní předpisy takový postup umožňují".

Na str. 141 téhož komentáře k § 17 ZRŘ je uvedeno: "Podle místa vydání rozhodčího nálezu pak bude obvykle posuzováno, zda jde o nález tuzemský či zahraniční. Je-li ovšem stranami dohodnuto konkrétní místo řízení (resp. minimálně stát místa řízení), je zapotřebí, aby místo vydání rozhodčího nálezu bylo totožné nebo se alespoň nacházelo na území téhož státu. Důvod spočívá v tom, že v případě výslovné volby místa řízení provedené dohodou stran může mít tato dohoda reálný základ v úvahách stran o budoucím případném výkonu rozhodčího nálezu v určitém konkrétním státě a tedy i o možnosti aplikace příslušných mezinárodních úmluv ať již bilaterálních či multilaterálních, existence vzájemnosti při výkonu rozhodčích nálezů ve vztazích mezi zemí vydání nálezu a zemí výkonu apod.".

Odvolací soud vyšel z toho, že v daném případě bylo smluvními stranami smlouvy o prodeji podniku (IPB, a.s.) ze dne 19.6.2000 dohodnuto jako místo rozhodčího řízení Vídeň v Rakousku, přičemž toto konkrétní místo je totožné s uvedeným místem vydání rozhodčího nálezu. Odvolací soud nezjistil, že by mezi účastníky došlo k dohodě o změně takto dohodnutého místa rozhodčího řízení. Sama skutečnost, že bylo usnesením ze dne 22.9.2009 svoláno jednání na 3.11.2009 do Prahy, jak si přáli sami účastníci, a to že se skutečně uvedené jednání konalo v Praze, není v rozporu s citovaným článkem 14 pravidel rozhodčího řízení Mezinárodní obchodní komory (ICC). Z této skutečnosti nelze dovozovat, že došlo ke změně dohodnutého místa konání rozhodčího řízení Vídeň v Rakousku.

Z uvedených důvodů jde o rozhodčí nález vydaný v cizím státě. K řízení o zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 ZRŘ není český soud proto pravomocný. Nedostatek pravomoci českého soudu je neodstranitelným недостатkem podmínky řízení, a proto dospěl odvolací soud k závěru, že soud prvního stupně správně zastavil řízení podle § 104 odst. 1 věta první o.s.ř.

Vzhledem k uvedenému odvolací soud rozhodl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto usnesení. Odvolací soud dospěl k závěru, že k porušení práva žalobce na spravedlivý proces nedošlo. Nelze hovořit o odepření spravedlnosti, jestliže je zjištěn nedostatek pravomoci soudu v dané věci a soud musí řízení zastavit. Odvolací soud neshledal napadené usnesení nepřezkoumatelným, neboť je z něj zřejmé, na základě čeho zjistil soud prvního stupně neodstranitelný nedostatek podmínky řízení a proč zastavil řízení. Tím, že soud prvního stupně nedoručil žalobci vyjádření k žalobě, neporušil soud prvního stupně procesní pravidla ani zásadu rovnosti účastníků v řízení.

O nákladech řízení rozhodl soud prvního stupně správně podle § 146 odst. 2 věta první o.s.ř., ale žalovanému přiznal právo na jejich náhradu v nesprávné výši Kč 11.520,-. Jelikož rozhodl soud prvního stupně o zastavení řízení, činí sazba odměny Kč 4.500,- podle § 13 odst. 1 a § 8 vyhl.č. 484/2000 Sb. ve znění vyhl.č. 277/2006 Sb. Dále má žalovaný právo na částku Kč 600,- podle § 13 odst. 3 vyhl.č. 177/1996 Sb. ve znění vyhl.č. 276/2006 Sb. a částku Kč 1020,- (20% DPH ze

součtu uvedených částek podle § 137 odst. 3 o.s.ř.). Odvolací soud z uvedených důvodů změnil výrok II. napadeného usnesení, jak je uvedeno ve výroku I., písm. b) tohoto usnesení.

O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. Úspěšnému žalovanému přiznal jejich náhradu ve výši celkem Kč 6120,-. Tato částka sestává z odměny ve výši Kč 4.500,- podle § 14 odst. 2, § 13 odst. 1 a § 8 vyhl.č. 484/2000 Sb. ve znění vyhl.č. 277/2006 Sb., z částky Kč 600,- podle § 13 odst. 3 vyhl.č.177/1996 Sb. ve znění vyhl.č. 276/2006 Sb. a z částky Kč 1.020,- (20% DPH ze součtu uvedených částek podle § 137 odst. 3 o.s.ř.).

Platební místo určil odvolací soud podle § 149 odst. 1 o.s.ř.

Poučení: Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné, lze je podat do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Nebude-li dobrovolně splněna povinnost uložená výrokem II. tohoto usnesení, lze se domáhat soudního výkonu rozhodnutí.

V Praze dne 30.září 2011

JUDr. Lyana R o z l i v k o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
T.Kulštrunková